

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 32. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: Fredag den 17. april 2009
Tidspunkt: Kl. 11.00
Sted: 2-133

Til stede: Svend Auken (S) formand, Michael Aastrup Jensen (V),
Henrik Høegh (V) næstformand, Pia Adelsteen (DF), Kim
Mortensen (S), Bjarne Laustsen (S), Steen Gade (SF),
Lone Dybkjær (RV)

Desuden deltog: Fødevareminister Eva Kjer Hansen

Punkt 1. Rådsmøde nr. 2937 (landbrug og fiskeri) den 23.-24. april 2009

Formanden bød fødevareministeren velkommen og nævnte, at man samme morgen havde haft et møde med de danske medlemmer af Europa-Parlamentet.

Fødevareministeren: Jeg kan måske benytte lejligheden til at sige, at jeg i går havde et møde med kandidaterne til Europa-Parlamentet. Jeg havde simpelt hen indbudt kandidaterne til at få en snak om landbrugspolitikken, hvor vi måske i fællesskab kunne presse på i forhold til de ambitioner, vi er enige om at have omkring landbrugspolitikken. Der har jeg forsøgt at tænke Europa-Parlamentet og europaparlamentarikere med ind for at få debatten gjort så bred som mulig.

Jeg forelægger ikke nogen sager til forhandlingsoplæg. Der er som i marts igen tale om en relativ kort rådsmødedagsorden.

1. Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet om støtte til områder med naturbetingede ulemper

– *Præsentation og udveksling af synspunkter*

Rådsmøde 2937 – bilag 1 (samlenotat side 3)

Fødevareministeren: Kommissionen forventes inden rådsmødet at fremlægge en meddelelse om støtte til landbrug i områder med naturbetingede ulemper. Kommissionen forpligtede sig til at fremlægge meddelelsen tilbage i 2005 i forbindelse med vedtagelsen af landdistriktsforordningen.

Jeg vil støtte Kommissionens oplæg om fastlæggelse af klarere kriterier for støtte til landbrug i områder med naturbetingede ulemper. Generelt mener jeg, der bør ske en opstramning af kriterierne, og jeg vil foreslå, at der knyttes miljøkrav til udbetalingen af støtten.

Der vil alene være tale om en præsentation af meddelelsen på rådsmødet, så jeg vender tilbage til sagen på et senere tidspunkt.

Pia Adelsteen spurgte, om "områder med naturbetingede ulemper" betyder, at vi giver støtte til hvedemarker på bjergsider i Spanien.

Svend Auken pegede på, at sagen udspringer af, at Revisionsretten for 6 år siden sagde, at der var uklare kriterier for, hvad man forstår ved naturbetingede ulemper, og spurgte, hvordan det kan tage 6 år at præcisere kriterierne.

Han støttede i øvrigt regeringens synspunkt og var opmærksom på de særlige problemer for de små øer.

Fødevareministeren bekræftede i svaret til Pia Adelsteen, at der typisk var tale om bjergskråninger. Umiddelbart er det geografiske betingelser, der skal være opfyldt. Da kriterierne ikke kendes endnu, var det vanskeligt for fødevareministeren at være mere konkret, men vi ønsker, at der kommer en klarere definition af, hvilke områder der kan få støttemidler. I Danmark er det som nævnt de mindre øer, men det drejer sig ikke om et større beløb, kun omkring 10 mio. kr.

Fødevareministeren forstod godt Svend Aukens frustration over, at det skulle tage så lang tid. Så vidt hun huskede, havde Kommissionen tidligere fremsat et forslag, som der ikke havde været politisk vilje til at behandle i Rådet.

Pia Adelsteen havde nævnt eksemplet med hvedeafgrøder på en spansk bjergskrånning, idet hun havde indtryk af, at man mange steder dyrkede noget, der ikke gav ret meget, blot fordi man havde en bjergskrånning.

Fødevareministeren sagde, at der i meddelelsen ikke er noget om, hvilke afgrøder der skal dyrkes, men at ulemperne hænger sammen med jordbundsforhold, klimaforhold, topografi o.lign. Hun ville arbejde for, at kriterierne bliver lidt skarpere.

Bjarne Laustsen fandt det langt ude, at vi skal støtte de små øer via bjergbondedirektivet, og pegede på, at det, der er behov for, er støtte til færgetransporten.

Fødevareministeren noterede sig synspunktet. I Danmark gælder bjergbondedirektivet kun et mindre område, mens det i nogle lande er stort set hele landet. Derfor må det være en fælles interesse, at vi får klare kriterier.

2. Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet om "En forenklet landbrugspolitik for Europa til fordel for alle"

– *Udveksling af synspunkter*

KOM (2009) 0128

Rådsmøde 2937 – bilag 1 (samlenotat side 6)

Udvalgsmødereferat:

EUU alm. del (08) – bilag 305, side 1008 (seneste behandling i EUU 20/3-09)

Fødevareministeren: Kommissionen har nu fremlagt sin rapport med forslag til forenklinger af den fælles landbrugspolitik. Som jeg nævnte i marts, er det meget vigtigt for mig, at der sker reelle forenklinger. Derfor er det et emne, som jeg også tager op med mine ministerkollegaer simpelt hen for at lægge pres på Kommissionen.

Helt overordnet mener jeg, at bedre regulering og dermed bedre rammevilkår for landbrugssektoren er et element i at sikre en bedre konkurrenceevne. Det er vigtigt at få fokus på andre tiltag end støtteordninger, der kan være med til at forbedre landbrugets konkurrenceevne.

Bjarne Laustsen gentog, hvad han havde sagt i Fødevareudvalget i går:

"Den største forenkling ville være at afvikle landbrugsstøtten." Han tilføjede, at opgaven med at overbevise de andre lande herom er svær.

Pia Adelsteen bakkede op om Bjarne Laustsens synspunkt.

Fødevareministeren mindede om, at der blev lavet en aftale i forbindelse med sundhedstjekket om, at man skulle se nærmere på en forenkling af den fælles landbrugspolitik, men indrømmede, at Kommissionens rapport herom desværre ikke var så voldsomt ambitiøs, idet nogle af forslagene kun var en sammenskrivning af de gældende regler. Hun pointerede, at vi ønsker reelle forenklinger, og at mange af reglerne er unødvendigt bureaukratiske og omstændelige uden at have særlig megen effekt. Konkret havde hun lavet en liste over 15 forslag, som bl.a. relaterer sig til krydsoverensstemmelseskravene. Hun havde netop drøftet med kandidaterne til Europa-Parlamentet, hvordan man, fra Parlamentets side, kunne være med til at lægge et pres på Kommissionen.

3. Kommissionens grøn bog om reformen af den fælles fiskeripolitik

– Præsentation

KOM [2009] 0163 *Foreligger endnu ikke*

Rådsmøde 2937 – bilag 1 (samlenotat side 9)

EUU alm. del (08) – bilag 99 (Fødevareministeriets rapport af 3/10-08 om en ny europæisk fiskeripolitik)

Fødevareministeren: Kommissionen forventes inden rådsmødet at fremlægge sin grøn bog om den fælles fiskeripolitik. Der vil være en første præsentation på rådsmødet. Jeg regner med, at grønbogen vil komme i offentlig høring frem til udgangen af 2009.

Det er jo et emne, hvor vi fra dansk side har forsøgt at være med til at sætte dagsordenen. Danmark har blandt andet fremlagt en rapport med idéer til den fremtidige fiskeripolitik. Vi havde også en teknisk gennemgang af rapporten i december 2008.

Jeg vil lægge vægt på, at den fremtidige fiskeripolitik løser problemet med discard. Jeg mener, det er vigtigt, at vi ser på det nuværende kvotesystem, hvor vi skal arbejde hen imod, at landingskvoter på sigt kan erstattes af fangstkvoter.

I Danmark har vi i den forbindelse iværksat forsøg med fuld fangstdokumentation ved brug af kamera. Det er vigtigt, at vi får nogle konkrete erfaringer på dette område. Det er også vigtigt at understrege betydningen af arbejdet med at øge selektiviteten i fiskeriet.

Helt grundlæggende skal vi også sikre mere enkle og omkostningseffektive regler.

Grønbogen vil blive drøftet på senere rådsmøder, formentlig allerede på rådsmødet i maj, og det vil være en sag, som jeg vender tilbage til. Der vil også blive oversendt et grundnotat.

Formanden udtrykte på vegne af samtlige medlemmer anerkendelse af den præcise fremlæggelse, fødevareministeren havde givet af sagerne på dagsordenen.

Bjarne Laustsen ville gerne have et notat om, hvordan de andre lande har organiseret deres fiskeri, idet han nævnte, at vi her i landet har givet havets ressourcer til fiskerne, som har pantsat dem i bankerne.

Han kritiserede, at fødevareministeren havde sænket mindstemålene, altså givet fiskerne lov til at fange mindre fisk.

Han gav opbakning til fødevareministeren i relation til den sag, der er med Kommissionen, fordi Danmark sammen med Sverige havde lavet en større beskyttelse i Kattegat og Østersøen. Han betegnede det som uforståeligt, at tyske fiskere får lov at fiske på de arter, danske fiskere ikke må fiske, selv om han erkendte, at det drejede sig om en mindre mængde. Han syntes ikke, det var rimeligt, at vi forsøger at opbygge en bestand, som tyskerne så fanger.

Steen Gade spurgte, med hvilken holdning regeringen går til forhandlingerne om en ny fiskeripolitik, idet han mente, at der stort set ikke foregår bæredygtigt fiskeri i Europas farvande.

Han mente, at mange af de ting, fødevareministeren sagde om overvågning og selektivt fiskeri, er meget fornuftige, men at overvågningen er aldrig blevet effektiv, og fiskeriet er blevet ringere, fordi vi har overfisket. Fiskerne har med næb og klør kæmpet mod overvågning. Derfor må landene have lov til at kigge hinanden i kortene. Steen Gade tilføjede, at også Danmark skal kigges i kortene.

Svend Auken henviste til en betænkning fra Verdensnaturfonden, som siger, at 40 pct. af alle de fisk, der fanges, fanges som bifangster. Det taler mildest talt for fødevareministerens synspunkt om, at vi i højere grad skal bruge selektive redskaber. Han støttede fødevareministeren i, at der må være tale om fangstkvoter og ikke landingskvoter, idet man ellers ikke kan komme af med discarden. Og så må det overvåges, om fangstkvoterne overholdes. Alle de store fiskerier er truet. Klimaforskere taler om, at Østersøen bliver et dødt hav fiskerimæssigt om 40 år.

Præsident Sarkozy har sagt, at han i princippet er imod TAC-systemet og kvoter og har i det hele taget lovet de franske fiskere ganske meget, og Barnier vil pludselig give massiv støtte til fiskerne. På den baggrund spurgte Svend Auken, hvad det er, man har gang i i Frankrig.

NOT **Fødevareministeren** lovede Bjarne Laustsen at oversende et notat om fiskeriets organisering i de forskellige lande.

Hun gjorde opmærksom på, at hun havde sænket mindstemålene dér, hvor de var højere end EU's, for at få bugt med discarden, for jo højere mindstemålene er, desto mere vil fiskerne smide ud. Hun tilføjede, at hun håbede, vi kunne nå frem til et system, hvor alt, hvad der blev fanget, blev bragt i land, så der ikke blev det store ressourcespild.

Sammen med svenskerne havde hun taget initiativ til at gøre en særlig indsats for at beskytte torsken i Kattegat ved at indføre lukkede områder, idet hun syntes, det var vigtigt at vise, at vi faktisk kerer os om de problemer, der er. På den måde får vi mulighed for at håndtere det sådan, som vi mener det er bedst. Det giver større fleksibilitet, end hvis det skulle ind i den fælles fiskeripolitik. Det er rigtigt, at der er tyske fiskere i området, men så vidt fødevareministeren vidste, var der kun tale om to fartøjer, som havde en kvote på 6 tons torsk. Vi har præsenteret vores aftale for tyskerne og fået tilsagn om, at de ville respektere den, men vi mangler den formelle accept.

I svaret til Steen Gade pointerede fødevareministeren, at der faktisk er eksempler på, at fiskeriet går godt, og at nogle genopretningsplaner virker. Det gælder bl.a. torsk i den østlige del af Østersøen, hvor der har været en ret gunstig udvikling. Men i øvrigt var fødevareministeren helt med på, at det drejer sig om at få skabt mere bæredygtigt fiskeri. Som det er nu, er det ikke godt nok, fordi der er for meget discard, og fordi der kræves en voldsom kontrolindsats. Det er derfor, vi har lavet et forslag til, hvordan vi kan reformere fiskeripolitikken fuldstændig i 2012, således at vi får mere selektivitet og kan gå over til fangstkvoter samt på et tidspunkt ligefrem indføre et forbud mod discard. Fødevareministeren tilføjede, at kameraforsøget fungerer rigtigt godt, og at der er gode tilbagemeldinger fra skipperne på de 6 kuttere, der er med i forsøget. Fødevareministeren fortalte udvalget, at hun havde taget initiativ til at drøfte med sine kolleger i landene rundt omkring Østersøen, om man kunne lave et pilotprojekt i Østersøen og indføre et discardforbud allerede til næ-

ste år. Hun ville i den forbindelse indkalde til en workshop inden sommerferien. I Østersøen er det hver femte fisk, der bliver smidt ud.

I svaret til Svend Auken sagde fødevareministeren, at der er forskellige tal for de forskellige havområder og for de forskellige fiskearter, og gjorde opmærksom på, at den del, der går til discard, bliver fratrukket kvoten, så hvis man får indført mere selektivitet, kan man fiske mere.

Bjarne Laustsen mente ikke, der var fugls føde på rødspætter, som kun var 22 centimeter. Han mindede om, at man i Fødevareudvalget havde bedt om et notat om discarden, idet fiskerne siger, at det norske discardforbud ikke overholdes.

Han syntes, det var vanvittigt, at det er bankerne, der har fiskerirettighederne her i Danmark. Det medfører, at når en skipper går ned, får hans lokale forretningsforbindelser ikke deres penge, men banken kan sælge licenserne videre.

De rammevilkår, som fiskerne har, er forskellige fra land til land. Herhjemme bruger det offentlige ¼ mia. kr. på at kontrollere 2.000 erhvervsfiskere.

Steen Gade erkendte, at det kan være svært for en fødevareminister at sige, at fiskeriet i EU ikke er bæredygtigt, men det er det jo ikke. I den forbindelse nævnte han, at ministeriet selv skriver, at langt den overvejende del af de bestande, som fanges i EU, er overfisket i forhold til princippet om maksimalt bæredygtigt udbytte, MSY.

NOT

Fødevareministeren lovede Bjarne Laustsen at sende notatet om, hvilke erfaringer man har med det norske discardforbud, til Europaudvalget.

Fødevareministeren ville ikke sige det helt så firkantet som Steen Gade, at fiskeriet ikke var bæredygtigt, for som nævnt går det rigtigt godt med genopretningsplanen i den østlige del af Østersøen. Hun mente dog, den fælles fiskeripolitik har spillet fallit, fordi der foregår så meget discard. Vi arbejder faktisk allerede i dag med MSY-kravene, men for at nå derhen, hvor vi vil, er det nødvendigt med en egentlig reform af den fælles fiskeripolitik. Det får vi mulighed for i 2012.

4. Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet om en EF-handlingsplan for bevarelse og forvaltning af hajer

– Vedtagelse af rådskonklusioner og udveksling af synspunkter

KOM (2009) 0040

Rådsmøde 2937 – bilag 1 (samlenotat side 12)

Fødevareministeren: Der vil være en drøftelse af Kommissionens forslag til en hajhandlingsplan og vedtagelse af rådskonklusioner. Regeringen støtter planen. Derudover vil jeg henvise til samlenotatet.

5. Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet om en strategi for bæredygtig udvikling af europæisk akvakultur

– Præsentation

KOM (2009) 0162

Rådsmøde 2937 – bilag 1 (samlenotat side 15)

Udvalgsmødereferat:

EUU alm. del (08) – bilag 109, side 304 (seneste behandling i

EUU 11/11-08 – ingen omtale)

Fødevareministeren: Kommissionen vil på rådsmødet præsentere en meddelelse om akvakultur. Der vil sandsynligvis først være en drøftelse af sagen på rådsmødet i juni 2009.

Jeg synes, det er godt, at Kommissionen kommer med et samlet oplæg om akvakultur. Jeg lægger vægt på, at vi på EU-plan prøver at identificere barrierer for udvikling af akvakulturproduktion i EU.

Et vigtigt emne er at sikre, at EU opprioriterer midler til udvikling og forskning i akvakultur. Det skal blandt andet være med det formål at kunne sikre balance mellem vækst og bæredygtighed i akvakulturproduktionen. Jeg har udarbejdet et konkret dansk oplæg til, hvordan vi fra dansk side mener, vi bedst kan styrke akvakulturen i EU.

Det er også en sag, som jeg vender tilbage til.

Bjarne Laustsen gik ind for akvakultur, hvis den er miljørigtig og bæredygtig, men mange steder bruger man store mængder medicin og kemikalier. Derfor slog han til lyd for, at man indfører certificering og stiller krav om bæredygtighed.

Steen Gade tilsluttede sig Bjarne Laustsens synspunkt.

Svend Auken erklærede sig fuldstændig enig i det, Bjarne Laustsen sagde, og pegede på, at skaden bliver stor, hvis vi ikke passer på. I den forbindelse pegede han på, at man i nogle lande rydder mangroven og bruger masser af kemikalier, og når man så har fisket, hvad man har brug for, lukker man det igen og efterlader en stinkende pøl.

Fødevareministeren erklærede sig enig i det, der var sagt af Bjarne Laustsen og Svend Auken. Vi er kommet i en situation, hvor vi åbner op for akvakulturer i tredjelande, hvor fiskeriet måske foregår under kritisable forhold. Netop derfor er det vigtigt, at vi i EU får fastlagt en linje for, hvordan akvakul-

tur skal foregå, og hvilke krav vi skal stille. Vi har haft nogle modeldambrug i Danmark, der viser ganske gode resultater og en minimal miljøbelastning ved brug af ny teknologi. Vi satser på forskning og udvikling, så vi får en bæredygtig produktion. Medicinforbruget er også et vigtigt element.

6. Forslag til Rådets forordning om indgåelse af en fiskeripartnerskabsaftale mellem Det Europæiske Fællesskab og Republikken Guinea

KOM (2009) 0120

Rådsmøde 2937 – bilag 1 (samlenotat side 18)

og

Forslag til Rådets afgørelse om indgåelse af aftalen i form af brevveksling om midlertidig anvendelse af protokollen om fastsættelse af de fiskerimuligheder og den finansielle modydelse, der er omhandlet i partnerskabsaftalen mellem Det Europæiske Fællesskab og Republikken Guinea om fiskeri ud for Guinea for perioden 1. januar 2009 til 31. december 2012

- Tidlig forelæggelse

KOM (2009) 0119

Rådsmøde 2937 – bilag 1 (samlenotat side 18)

Fødevareministeren: Forslaget om en fiskeripartnerskabsaftale med Guinea er reelt en forlængelse af den aftale, der senest var fra 2004 til og med 2008. Aftalen med Guinea er en af de mindre fiskeriaftaler i EU.

Generelt lægger vi fra dansk side stor vægt på, at EU's fiskeripartnerskabsaftaler indeholder støtte til udvikling af den lokale fiskerisektor. Det er også vigtigt for os, at landene lever op til deres forpligtelser inden for aftalen i forhold til at skabe udvikling af den lokale fiskerisektor.

Derfor skal den nye regering i Guinea også kunne leve op til betingelserne i aftalen.

Danmark lægger vægt på, at der kommer en demokratisk udvikling i Guinea. Det har de meget brug for.

Pia Adelsteen var bekymret for, om forslaget kommer til at gå ud over de lokale fiskere, idet hun pegede på, at hvis EU-fiskerne får lov til at fange flere fisk, må det nødvendigvis gå ud over de lokale fiskeres muligheder.

Steen Gade forstod, at fødevareministeren gerne så, at man fik et demokratisk styre i Guinea, men at det ikke var en betingelse for aftalen. Han ville gerne have sikkerhed for, at styret faktisk brugte pengene til at udvikle det lokale fiskeri. Derfor mente han, man måtte overvåge det og rapportere, hvordan det gik – med trusler om, at aftalen kan opsiges undervejs, hvis støtten ikke kommer fiskerne til gode.

Svend Auken henviste til, at sørøverne i Somalia siger, at de er nødt til at kapre skibe, fordi alle deres naturlige fangster er blevet stjålet af de store industritrawlere, og at meget af den ulovlige indvandring fra Mali har samme

årsag. Hvis vi ikke får en løsning, der garanterer nærfiskeriet, sker der det samme i relation til Guinea. Derfor må vi give nærfiskeriet bedre muligheder. Det rådede han fødevareministeren til at fremføre i stedet for at støtte de beskudne EU-fiskeriinteresser i området.

Fødevareministeren delte fuldstændig interessen for demokrati og for at støtte de lokale fiskere. Der er indgået en aftale mellem afrikanske lande og lande i Stillehavet om, at man skal lægge pres på Guinea for at sikre en demokratisk udvikling. Fiskeriaftalen med Guinea ligner andre fiskeriaftaler og indeholder en balance mellem en udvikling af det lokale fiskeri og EU-fiskernes adgang til visse områder. Aftalen tager højde for de lokale fiskeres kystnære fiskeri, idet det kun bliver muligt for EU-fiskerne at fiske uden for 12 sømilegrænsen. Der er også en egentlig støtte, som går til de lokale fiskere, og der er et kontrol- og overvågningssystem – bl.a. i form af satellitovervågning – således at man kan følge op på, om støtten virkelig kommer dem til gode.

Bjarne Laustsen spurgte, om man havde erfaringer fra andre fiskeriaftaler, som viste, at man faktisk havde styrket det lokale fiskeri.

Pia Adelsteen ville gerne vide, om de lokale fiskere reelt får noget ud af aftalen.

Steen Gade var med på, at der er sat penge af til opbygning af det lokale fiskeri, men i betragtning af den demokratiske situation i Guinea mente han, man burde sætte en betingelse ind om, at pengene faktisk kommer fiskerne til gode, idet der er en kæmpe risiko for, at pengene går til den ledende gruppes slægtninge, der bor i kystbyerne.

NOT

Fødevareministeren vidste ikke, om der ligger en rapport som den, Bjarne Lausten efterlyste, men det ville hun undersøge og vende tilbage til sagen.

Hun ville godt følge Steen Gades idé op og sige, at der skal være særlig fokus på, om pengene går til de lokale fiskere. Traditionelt har man møder hvert halve år, hvor man følger op på aftalerne.

Punkt 2. Samråd med fødevareministeren vedr. samrådsspørgsmål T om EU's braklægningsordning

- EUU alm. del (08) – samrådsspørgsmål T (vedlagt)
- EUU alm. del (08) – svar på spørgsmål 117 (om det videre forløb i sagen vedrørende tilbagebetaling af 750 mio. kr. i hektarstøtte)
- KOM (2007) 0523 – bilag 1 (besvarelse af spørgsmål fra Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri vedr. udtagningsforpligtelsen i 2008 af 21/9-07)
- KOM (2007) 0523 – svar på spørgsmål 1 (af 16/1-08)
- KOM (2007) 0523 – svar på spørgsmål 2-3 (af 21/11-08)
- KOM (2007) 0523 – svar på spørgsmål 4 (af 15/12-08)
- Udvalgsmødereferater:
 - EUU alm. del (08) – bilag 305, side 998 (besvarelse af samrådsspørgsmål S 20/3-09)
 - EUU alm. del (08) – bilag 142, side 593 (besvarelse af samrådsspørgsmål K 12/12-08)
 - EUU alm. del (08) – bilag 54, side 122 (besvarelse af samrådsspørgsmål D 24/10-08)
 - EUU alm. del (07) – bilag 7, side 1781 FO (forhandlingsoplæg forelagt 21/9-07)

Samrådsspørgsmålet havde følgende ordlyd:

”Ministeren bedes – som lovet i samrådet med udvalget den 20. marts 2009 – i et kommende samråd redegøre for, hvordan regeringen vil leve op til de løfter, som ministeren har givet i Europaudvalget om at råde bod på de miljømæssigt negative konsekvenser i Danmark af afskaffelsen af EU's braklægningsordning – henset til de løfter ministeren afgav i forbindelse med forelæggelsen af forhandlingsoplægget den 21. september 2007 og samrådene i Europaudvalget den 24. oktober 2008 og den 12. december 2008.”

Formanden begrundede samrådsspørgsmålet, som drejer sig om en meget alvorlig historie. Han mindede om, at fødevareministeren i sin tid fik mandat til at gå med til en ophævelse af braklægningsordningen, fordi hun lovede fuldt ud at kompensere de uheldige virkninger på miljø og natur, hvilket løfte hun havde gentaget flere gange. Europaudvalget havde støttet fødevareministerens indstilling til sundhedstjekket, fordi der blev mulighed for at få penge til kompensationen. I den forbindelse mindede han om, at udvalget i december havde fået at vide, at der maksimalt ville være 5 mia. kr. til rådighed frem til 2013, og fødevareministeren sagde, at der ville komme konkrete forslag i januar. Da der ikke var kommet noget, holdt udvalget den 20. marts et samråd med fødevareministeren, hvor hun sagde, at nu var man næsten ved målstrengen, og hvor hun ifølge det stenografiske referat tilbød at komme i samråd den 17. april eller måske før, hvor hun mere præcist kunne redegøre for, hvad regeringen ville. Nu er vi i slutningen af april, og regeringen har stadig væk ikke forelagt de konkrete forslag. Formanden tilføjede, at han ikke mente, regeringen skulle være ene om at tage stilling til kompensationen, men at man skulle have en høring, og at Europaudvalget fik mulighed for at tage stilling til, om kompensationen var tilstrækkelig. Han mente ikke, fødevareministeren

skulle opfatte det sådan, at hun var omgivet af en masse fjender, men hun var omgivet af ekstremt skuffede udvalgsmedlemmer.

På denne baggrund ville han give fødevareministeren mulighed for at fortælle, hvorfor der ikke er sket noget, og hvornår der sker noget, samt hvorledes Europaudvalget vil blive inddraget.

Fødevareministeren: Desværre er det en korrekt gengivelse af forløbet, som formanden kunne forelægge. Det er helt rigtigt, at jeg den 20. marts var lidt dristig, da jeg inviterede mig selv i samråd den 17. april.

Jeg forstår godt skuffelsen. Jeg havde også selv ønsket, at vi havde været klar tidligere med et udspil, gerne allerede i januar måned, som var den oprindelige tidsplan. Sagen er, at vi mangler at lægge den sidste hånd på udspillet, inden det kan præsenteres.

I virkeligheden tror jeg, man kan sammenligne Grøn Vækst projektet med mange af de store bygge- og anlægsprojekter, som vi kender. Efterhånden som man arbejder sig igennem tingene, er der lige en detalje mere, der skal tjekkes, der er et hjørne mere, der skal kigges på. Der er lige nogle ting ekstra, der skal afklares. Det medfører forsinkelser. Men som regel går det jo sådan, at vi ender med at blive rigtig godt tilfredse med det endelige resultat. Sådan tror jeg faktisk også, det går med Grøn Vækst. Det tager lidt længere tid. Til gengæld kommer vi grundige omkring de forskellige udfordringer, der er. Men jeg tror, det ender med et flot resultat.

Jeg vil sige til formanden, at det i virkeligheden er udtryk for, at vi faktisk tager det meget alvorligt, at vi lever op til at neutralisere effekten af braklægningsordningen. Men også at vi tager det meget alvorligt i det hele taget med ambitionerne omkring natur og miljø i Danmark samt implementering af vandrammedirektivet – som også er et af de elementer, der spiller ind. Det er vigtigt, at vi ikke haster det igennem, men bruger den tid, der skal til for at få et gennemarbejdet udspil.

Når formanden spørger, hvornår det kan foreligge, så er det jo meget risikabelt at bevæge sig ud i det. Men jeg kan i hvert fald sige, at jeg kunne have ønsket mig et par uger mere.

Vi er ved at været tæt på at kunne præsentere Grøn Vækst udspillet.

Jeg kan af gode grunde ikke gøre rede for de konkrete elementer i udspillet i dag. Men jeg vil gerne opsummere udfordringerne, og jeg vil også gerne benytte muligheden for generelt at komme ind på, hvilke typer initiativer og indsatser regeringen vil arbejde med i udspillet. Jeg vil også gerne love, at Grøn Vækst udspillet vil blive sendt til udvalget, samtidig med at det bliver præsenteret offentligt.

Jeg synes også, det vil være på sin plads kort at orientere om den aktuelle økonomiske situation i landbrugserhvervet, og hvordan den økonomiske krise er slået igennem her. For det er klart, at vi bliver nødt til at tænke sammen, hvordan vi kan løse miljøudfordringerne og samtidig sikre landbrugserhvervets omstilling og indtjeningsgrundlag på lang sigt. Jeg mener, det er vigtigt, at dansk landbrug også i fremtiden kan forsyne verdensmarkedet med fødevarer af høj kvalitet og hermed være med til at sikre danske arbejdspladser og store eksportindtægter.

Jeg vil også gerne kort redegøre for situationen i de andre EU-lande i forhold til, hvor de er henne med deres indsats for natur og miljø som følge af ophævelsen af brakforpligtelsen.

Vi har tidligere været inde på regeringens brakindsatsplan for 2008 i relation til den midlertidige ophævelse af brakkravet og i relation til kvælstofudvaskning, fosfortab, pesticidforbrug og naturen. Den indsatsplan er blevet implementeret efter den fastlagte tidsplan. Kravet om 4 pct. flere efterafgrøder er trådt i kraft, "randzoneordningen" har frist for tilmelding 21. april i år, og der er gennemført en række informationskampagner i forhold til at reducere pesticidforbruget. Endelig er der etableret en digital kortlægning af brakarealerne, som nu ligger på miljøportalen, tilgængelig for alle. Det er et rigtigt godt værktøj for den lokale miljøindsats.

Som det er udvalget bekendt, viste en opgørelse fra juni 2008 over den anmeldte arealanvendelse i 2008, at der i praksis var taget 83.000 ha tidligere brakjord ind i dyrkning. Det var noget mere, end vi havde troet. Det håndterer vi også i Grøn Vækst sammenhæng.

Om nogle måneder – jeg tror, det bliver i juni måned – vil vi vide mere præcist, hvordan det ser ud med udnyttelsen af den tidligere brakjord. Forskningsinstitutionerne har vurderet, at permanent ophævelse af brakken kan forventes at medføre, at i alt ca. 120.000 ha tidligere brakjord bliver taget ind i dyrkning igen. Men som sagt ved vi mere om de eksakte tal om et par måneder.

Det hele skal håndteres i Grøn Vækst. Grøn Vækst udspillet indeholder målsætninger om bl.a. at reducere udvaskningen med kvælstof og fosfor, reducere miljøeffekterne af landbrugets pesticidforbrug og en indsats for mere natur.

Grøn Vækst vil give natur og miljø et væsentligt løft. Og her taler vi om "ægte" og blivende natur – ikke om den slags natur der visse steder og midlertidigt var skabt i forbindelse med braklægningsen. Med indsatsen vil Danmark leve op til forpligtelserne i EU's vandrammedirektiv og Natura2000-direktivet. Ved opgørelsen af indsatserne i Grøn Vækst er der også taget højde for, at 120.000 ha tidligere brakjord bliver opdyrket og de effekter, det vil have for udvaskning af kvælstof, fosfor og pesticider og for natur. Grøn Vækst tager også højde for, at målene i Vandmiljøplan III ikke ser ud til at blive nået. Mankoen er ligesom effekterne af brakophøret regnet ind i udfordringerne og vil blive neutraliseret med de virkemidler, som regeringen vil spille ud med.

Da Grøn Vækst udspillet som sagt ikke helt er i mål endnu, kan jeg ikke løfte sløret for, hvordan indsatserne i udspillet vil være skruet sammen, og hvordan de vil være dimensioneret. Men det er jeg sikker på nok skal blive diskuteret godt og grundigt, når vi har præsenteret udspillet. Jeg er også sikker på, at diverse eksperter vil komme ind over og give deres besyv med. Men vi vil lægge op til at anvende en bred vifte af virkemidler. Både obligatoriske, arealmæssige virkemidler, f.eks. krav om ekstensivering af landbrugsdriften på følsomme arealer samt frivillige miljøtilskudsordninger. I det hele taget vil vi se på rigtig mange forskellige virkemidler.

Grøn Vækst vil også indeholde regeringens forslag til, hvordan EU's fælles landbrugspolitik kan understøtte gennemførelsen af de mange indsatser, der indgår i Grøn Vækst. Det gælder både i form af tilskudsordninger til miljø- og naturprojekter og i relation til kompensation til landbrugserhvervet på områder, hvor der lægges op til at begrænse eller helt fjerne dyrkningsmulighederne.

Vi vil lægge op til, at de kommende års investeringer i miljø og natur forøges mærkbart. Bl.a. ved at Danmark udnytter de nye muligheder for EU-finansiering, der ligger i sundhedstjekket.

Nu kan gennemførelsen af et tiltag som Grøn Vækst ikke ske, uden at man tager hensyn den aktuelle økonomiske situation i landbrugserhvervet. Fødevarøkonomisk Institut ved Københavns Universitet tegner i en kun to måneder gammel analyse et forholdsvis dystert billede af landbrugets økonomiske situation i 2009. De økonomiske udsigter efter 2009 er vanskelige at forudsige. Men Fødevarøkonomisk Institut peger i deres vurdering på følgende centrale forhold:

- Dansk landbrug har en stor gæld – også væsentligt større end landbruget i de øvrige EU-lande
- Svinebrugenes indtjening forventes at stige fra et meget lavt niveau i 2007 og et endnu lavere i 2008 til et mere moderat niveau i 2009. Kvæg- og plantebrugenes indtjening forudses at falde fra moderate niveauer i 2007 og 2008 til henholdsvis et lavt niveau og et særdeles lavt niveau i 2009.
- Det likvide resultat forventes at ville ligge på et lavt niveau i 2009. Langt de fleste heltidsbrug vil kunne sikre den nødvendige likviditet til fortsat drift i 2009 ved – hvis muligheden for yderligere lånoptagning er udtømt – at udskyde samtlige investeringer.
- Landbrugets investeringer er konjunkturfølsomme, hvorfor der som følge af de forholdsvis dystre udsigter for 2009 må forventes en nedgang i investeringerne de kommende år.

Det billede, som Fødevarøkonomisk Institut tegner, viser, at landbrugets situation er meget presset, uden at landbruget dog er ved at gå fallit. Men landbruget står i en særdeles sårbar situation. En stigning i renten eller at den økonomiske krise trækker ud kan få meget alvorlige følger.

I Grøn Vækst pakken vil miljøkravene derfor blive kædet tæt sammen med en række initiativer til innovation og vækst. Det gælder f.eks. initiativer der fremmer anvendelsen af biogas og anden grøn energi, forsknings- og udviklingsinitiativer, hurtigere miljøgodkendelser – det er der allerede taget initiativ til – o.lign.

Når vi skal vurdere den danske indsats og tilgang i forhold til at håndtere miljø- og natureffekterne af ophøret af brakkravet, er det naturligt også at spørge til, hvad der egentlig sker i de øvrige EU-lande.

Der forligger ikke en specifik oversigt over udnyttelsen af brakarealerne og eventuelle kompenserende miljøforanstaltninger i de enkelte lande, men Fødevarerministeriet har via ambassaderne forhørt sig om status i de andre EU-lande. Det viser sig, at landene i stor udstrækning tager tidligere brakjord ind i dyrkning igen. Langt hovedparten af landene har ikke indført – og planlægger ikke at indføre – særlige miljø- og naturforanstaltninger for at kompensere for effekterne af den yderligere opdyrkning. Landene henviser til de generelle miljøindsatser, der følger af EU's miljødirektiver og af landbrugspolitikens regler om krydsoverensstemmelse. Det gælder store landbrugslande som f.eks. Tyskland og Frankrig, men også Sverige.

Kun 2 ud af 27 lande planlægger en særlig natur- og miljøindsats, ligesom vi gør, i forbindelse med ophøret med brak. Det gælder England og Finland. I England overvejes en ordning med frivillige miljøindsatser blandt landmændene kombineret med øget vejledning og tilskyndelse til etablering af randzoner langs søer og vandløb.

Alt i alt er en særlig brakindsats i de øvrige EU-lande meget beskedent – for ikke at sige nærmest ikke-eksisterende.

Udover en eventuel direkte indsats i forhold til ophøret af brakforpligtelsen er der næppe tvivl om, at de andre EU-lande – som Danmark – ser på miljø- og naturindsatsen i den sammenhæng, der især er i forhold til gennemførelsen af de store miljø- og naturdirektiver, primært vandrammedirektivet.

EU-Kommissionen har netop afholdt sin årlige konference om status for gennemførelsen af vandrammedirektivet i medlemslandene. Konferencen viste primært, at udfordringerne for at opnå et godt vandmiljø er meget forskellige. I de sydeuropæiske lande er der for eksempel store udfordringer i forhold til at reducere kunstvanding, som medfører udtørring af floder og dermed forringer vandmiljøet. I lande med meget vandkraft handler det i høj grad om at sikre fri faunapassage ved kraftværker og dæmninger. Og så er udfordringerne selvfølgelig meget forskellige mellem lande med intensivt landbrug som Danmark og lande med ekstensivt landbrug som for eksempel Grækenland. Det vil med andre ord sige, at det som udgangspunkt er meget svært at sammenligne indsatsen på tværs af EU-landene.

Som bekendt er vi ved at nærme os et resultat med hensyn til Grøn Vækst. Når vi er klar med udspillet, vil regeringen indkalde til politiske forhandlinger om gennemførelsen af udspillet.

Regeringen vil bestræbe sig på at iværksætte initiativerne så hurtigt som muligt – så hurtigt som det kan lade sig gøre. Jeg forventer derfor, at Folketinget vi få en travl dagsorden til efteråret, hvor der vil komme en række lovforslag, som skal behandles – simpelt hen for at udmønte initiativerne i Grøn Vækst udspillet.

Formanden bad om, at man fik fødevareministerens talepapir til samrådspørgsmålet, så man kunne sende det til medlemmerne.

Han betegnede proceduren som utilfredsstillende, idet han fandt det uacceptabelt, at sagen var trukket så længe ud. Han forstod på pressen, at der var partipolitiske grunde hertil, men det beskæftigede Europaudvalget sig ikke med. Kendsgerningen er, at nu er vi i slutningen af april måned, og der er stadig ikke kommet den plan fra regeringen, som fødevareministeren har lovet. Det er udvalget selvfølgelig nødt til at reagere på.

Han bad fødevareministeren give tilsagn om, at Europaudvalget sammen med Miljøudvalget kunne få en høring i maj måned, hvor man hører uafhængige eksperter og organisationerne.

Han syntes, fødevareministerens beskrivelse af landbrugets situation var nok så nedslående. Derfor troede han, mange partier var optaget af, om man kunne kombinere en plan for grøn vækst med en undsætningsaktion over for landbruget.

Fødevareministeren bistod gerne til en høring som den nævnte, idet hun ikke var i tvivl om, at når planen kom, ville der komme en stor debat.

Formanden opfordrede til, at regeringen fremlagde planen uden samtidig at tilkendegive, at der var skabt flertal for den, således at man kunne få en rolig og fornuftig behandling af den.

Fødevareministeren ville tage dette ønske fra Europaudvalget med til ministerudvalget, men hun kunne ikke vide, hvordan processen ville blive, når planen var offentliggjort.

Formanden mente, det ville være belastende for hele EU-forståelsen op til valget til Europa-Parlamentet, hvis man efter at have ventet så længe fik at vide, at her var planen, og der var i øvrigt skaffet flertal for den.

Kim Mortensen støttede formandens kritik af fremgangsmåden.

Han støttede også forslaget om at få talepapiret oversendt.

Han gik ud fra, at planen tager højde for, at det er 120.000 hektar, der bliver pløjet op.

Når udvalget får planen, samtidig med at den offentliggøres, må udvalget have mulighed for at vurdere, om den lever op til det mandat, som fødevareministeren fik i Europaudvalget.

For Kim Mortensen lød det mere som en landbrugsredningsplan end som en naturgenopretningsplan, men det var svært at vurdere, når man ikke kendte de nærmere enkeltheder.

Han støttede ideen om en høring inden valget til Europa-Parlamentet.

Pia Adelsteen var overrasket over, hvor meget fødevareministeren egentlig havde sagt, selv om planen endnu ikke foreligger. Hun var skuffet over, at Grøn Vækst planen ikke forelå endnu, og pegede på, at den var lovet allerede til januar.

Hun glædede sig til at se talepapiret.

Steen Gade betegnede det som helt uacceptabelt, at der endnu ikke forelå en genopretningsplan, idet der er tale om det største naturtab, vi har oplevet i nyere tid. Når fødevareministeren siger, at andre lande heller ikke har gjort noget, understreger det, at man, allerede da man traf beslutningen om at ophæve braklægningsordningen, missede en chance for på EU-plan at få vedtaget noget om naturgenopretning. I Danmark var vi i den specielle situation, at regeringen lovede at neutralisere naturtabet. Det har den så ikke gjort endnu. I den forbindelse understregede Steen Gade, at det jo ikke bliver mindre undervejs. Nu ser det ud til, at 120.000 hektar bliver pløjet op.

Steen Gade bad om, at det i den plan, der kommer, vil blive præciseret, hvad der neutraliserer naturtabet, og hvad der har at gøre med vandrammedirektivet og andre ting.

Han støttede ideen om en høring med uafhængige eksperter og vurderinger fra de forskellige parter – gerne i samarbejde med Miljøudvalget, hvor man havde haft mange samråd med miljøministeren om dette tema.

I anledning af fødevareministerens bemærkninger om, at planen ikke skulle hastes igennem, pegede Steen Gade på, at regeringen i hvert fald har haft 3 måneder til at forhandle internt med regeringspartierne, og nu skal forhandlingerne med de øvrige partier klares på 3 uger. Det er vigtigt, at høringen gennemføres i denne periode og ikke først til efteråret eller i august.

Steen Gade nævnte, at Miljøudvalget havde miljøministeren i samråd i sidste uge, hvor miljøministeren nævnte vandrammedirektivets klare ord om, at landene var forpligtet til at lægge vandmiljøplaner frem, som skaber en god økologisk tilstand, i 2015. Han opfordrede til, at det bliver i 2015, og at man ikke bruger mulighederne for at udskyde det til 2027.

Formanden var klar over, at Grøn Vækst og vandrammedirektivet hører sammen, men vandrammedirektivet er miljøministerens område, så det vil

være en tillægsgevinst, hvis fødevareministeren kan sige noget om dette emne.

Lone Dybkjær ville gerne have bekræftet, at fødevareministeren havde lovet fuld neutralisering af de skader, der opstod som følge af ophævelsen af braklægningsordningen, og at der var penge til det.

Bjarne Laustsen takkede for opremsningen af problemstillingerne og udfordringerne. Landbrugets krise er jo forværret betydeligt siden januar. Han troede ikke på fødevareministeren tilsagn om, at Europaudvalget ville få planen oversendt, samtidig med at den blev offentliggjort. Han ville godt vædde en af de små rødspætter på, at Europaudvalget ikke ville være de første, der fik det at vide, når regeringen kommer med sin plan, for regeringen plejer jo at lade sådanne planer sive til pressen.

Braklægningsordningen var jo under fødevareministerens ressort, fordi det oprindeligt var en overproduktionsordning, men Grøn Vækst er under miljøministerens ressort, og det er vel i miljøministerens regi, forhandlingerne skal foregå.

Fødevareministeren tog kritikken af, at det havde taget så lang tid, til sig, og forstod godt udvalgsmedlemmernes irritation, idet hun tilføjede, at hun også gerne selv havde set, at regeringen havde været færdig i januar, som det oprindeligt var meningen. Der var imidlertid dukket ting op, der skulle belyses nærmere. Hertil kommer, at landbrugets økonomi er forværret, hvilket er en udfordring i sig selv. Vi bliver nødt til at tænke igennem, hvordan vi får realiseret det, vi vil. Der er midler til forskning og udvikling, men der skal også være mulighed for, at der bliver investeret i det på de enkelte gårde.

Fødevareministeren lovede Kim Mortensen at stille sig til rådighed for en drøftelse af, om regeringen levede op til sine løfter, når planen foreligger.

Fødevareministeren sagde til Steen Gade, at hun faktisk havde fremført synspunktet om en EU-analyse af miljøkonsekvenserne over for Kommissionen, bl.a. i forbindelse med sundhedstjekket, men det var ikke blevet til noget.

I svaret til Steen Gade lovede hun at få skrevet ind i planen, hvor meget ophævelsen af braklægningsordningen betyder for planen.

Med hensyn til vandrammedirektivet henviste fødevareministeren til den besvarelse, som miljøministeren gav under samrådet i Miljøudvalget.

Fødevareministeren bekræftede i svaret til Lone Dybkjær, at regeringen fuldt ud vil neutralisere effekten af den braklagte jord, der nu bliver taget under dyrkning igen, og at den vil finde de penge, der skal til, for at det kan lade sig gøre.

Hun lovede Bjarne Laustsen, at hun ville sende udspillet over til Europaudvalget i samme øjeblik det blev offentliggjort, men hun kunne ikke håndtere, hvad pressen skrev.

Formanden mente godt, Europaudvalgets sekretariat sammen med regeringens embedsmænd kunne forberede høringen.

Europaudvalget lægger megen vægt på, at der kommer en miljøkonsekvensvurdering, hvilket der slet ikke fandt sted, da den oprindelige beslutning blev truffet, fordi den franske landbrugsminister under en frokost sagde: "Var det ikke en god idé, at vi ophævede braklægningsordningen?"

32. Europaudvalgsmøde 17/4-09

Uanset at udvalget stadig væk var meget utilfreds med hele forløbet, sluttede formanden samrådet med at ønske fødevareministeren en god weekend.